

Industrija se raz- vija mirno v nor- malno dobo.

TO JE POSEBNO OPAZITI V JEKLARSKI INDUSTRIJI.

V nji ne bo splošnega znižanja
delavske mezde.

Pittsburgh, Pa. — Kljub temu, da prevladuje mnenje, da Združene države še niso izdelale programa za prehod iz vojne v mirno industrijo, ker ni bil tak program še objavljen, se razvija industrija redno, odkar so prenehali boji na fronti, kakor da se vse vrši po določenem in izdelanem programu.

To je posebno opaziti v železarski in jeklarski industriji, odkar so se zastopniki te industrije sešli z vojnim industrijskim odborom. Na tej seji so zastopniki železarske in jeklarske industrije priporočili, naj odbor še v prehodnem času kontrolira industrijo. Znano je bilo že nekaj tednov, da odbor želi izvajati kontrolo nad industrijo in radi tega je bilo to vprašanje hitro rešeno na tej konferenci v splošnem, tako da je bilo mogoče preiti v detajle.

Po tem programu se črtajo vojna naročila, kot se razvija drugo delo, tako da ne bodo delavci brez dela in obrat ne bo počival v tovarnah. Seveda so bila črtana naročila, ali teh naročil še niso prišli izdelovati. Na pr. v nekem slučaju je bilo naročenih 40,000 železniških voz za Francijo pred par tedni.

V industriji sami se te spremembe ne bodo dosti poznale, kajti cene bodo padle malo in stopnjevale, v splošnem pa ne bodo znali mende v železarski in jeklarski industriji. Najbolj važno za delavstvo je seveda mezno vprašanje, ker posega globoko v njegovo gospodarsko razmere. Če se ne zniža delavčeva meza in padejo nekoliko cene, se njegova kupovalna moč še poviša, kar koristi zopet trgovcem, ki prodajajo življenske potrebščine.

Železarska in jeklarska industrija se sedaj nahaja v prehodnem času. Kadar doseže stopnjo mirne industrije, ne bodo naročila prenehala, ampak jeklarne in železarske bodo za nekaj let preobtežene z naročili. To je splošna sodba ljudi, ki razumejo gospodarska vprašanja in opazujejo hitro vse dogodke, kot se pojavljajo.

Za delavce same pa pride še drug važen pojav v poštev, ki jim garantira, da meza ne morejo pasti. Danes ni preveč rok, ki se ponujajo za delo v jeklarnah in železarnah. V teh podjetjih so dobivali največ delavcev izmed izseljencev, in teh danes ni. Število izseljencev se je izdatno znižalo, odkar je izbruhnila vojna in najbrž ne bodo izseljenci iz Evrope nikdar več prihajali v Ameriko v tako velikem številu, kot se je zgodilo pred vojno, ker bodo razni vzroki učinkovali, da ne bo izseljencev. Lahko se celo dogodi, da seljenjevanje za nekaj let popolnoma preneha. Delavcem se torej ni bati, da ne bo dela po vojni, ali da se znižajo v splošnem meze v jeklarski in železarski industriji.

VLADA USTAVILA DELO NA TOVARNI.

Cincinnati, O. — Polkovnik J. W. Jones, ki vodi stavbinsko delo nove tovarne za soliter pri Ancorju, dvajset milijard od Cincinnatija, je prejel naročilo od municijkega ravnatelja iz Washingtona, D. C., da ustavi delo v Ancorju in Toledu, O. kjer so gradili tudi tovarno za proizvodnjo solitra.

Po izjavi polkovnika Jonesa je treba čakati, da se odločijo na kakšen način najboljšje uporabijo tovarna. V tem oziru zdaj delajo študije.

Dokler ne pride odlok iz Washingtona bodo delavce stopnjevale odpuščali.

POLJEDELSTVO POTRE- BUJE BOLJŠO ORGANI- ZACIJO SVOJIH MOČI.

NALOGA AMERIŠKIH POLJE- DELCOV JE VELIKA.

Najemniški sistem je rakravan v
poljedelstvu.

Washington, D. C. — Poljedelski tajnik Houston je podal izjavo, v kateri priporoča, da se podvzamejo potrebni koraki za boljše organiziranje poljedelskih moči, posebno lokalnih farmerskih birojev, da se poveča poljski pridelok v letu 1919. Po mnenju poljskega tajnika je treba posebno zboljšati živinorejo, prirediti več goveje živine, da se pomnoži tako meso in mast, ki spadata med glavna človeška prehranila.

Da si predočimo, kako veliko nalogo spolnjujejo poljedelci ljudski prehranilni, naj služi sledeča primera.

Mesto New York konzumira v enemu tednu živeža, ki gre v 9,261 železniških voz. Ves ta živež je treba poslati v New York. Poleg lahko računamo še 32 železniških voz rib, rakov in školjkov iz morja. Ta živež se zopet deli takole: Moke in kruha 2,160 železniških voz, mleka 2,000, zelenjave 1,636, mesa 660, žive klavne živine 518 in 215 železniških voz perutnine. Od žive klavne živine lahko računamo, da gre polovica za meso. Poleg sveže zelenjave pride v peštev še 215 železniških voz konzervirane zelenjave v kosih kositrajah, 760 železniških voz produktov iz mleka. Na okroglo gre v New York vsaki teden 10,000 železniških voz živeža.

Živila, ki prihajajo iz okolice New Yorka, so zrastle na močnognojni zemlji in včasih jih gre skoraj polovica v nič, preden dospo v mesto.

Zapad ima še veliko neobdelane zemlje, ki je pripravna za poljedelstvo. Ali nekaj je, kar teži poljedelstvu v Ameriki. To je najjemniški sistem, ki je uveden v državah, v katerih je poljedelstvo razvito. Vsi tedaj sistema postaja zemlja vedno manj rodovitna, kajti najemnik ne gnoji redno zemlje, ampak le izčrpa njeno moč. In kedar je ta moč izčrpana, gleda najemnik, da drugje vzame farmo v najem. So pač tudi izjeme in naselniki so stalno naseljeni. Ali take izjeme ne odpravijo škode, ki jo prinaša sistem. Tudi takoj bo treba ustvesti reforme in mogoče ni čas daleč, ko bo ameriško ljudstvo zahtevalo, da zemlja lastuje tisti, ki jo obdeluje. Dokler se to ne zgodi, bo treba skrbeti z organiziranjem poljedelskih moči na drug način, da se pomnoži poljski pridelok in priredi več goveje živine in drobnice v deželi.

PROJEKT NA NEVILLE IS- LANDU BO IZVRŠEN.

Washington, D. C. — Vseid podpisane premirja se ne ustavi delo pri tovarni za opremani department na Neville Islandu. Tako se je izrazil vojni tajnik Baker, ki je dejal:

"Projekt na Neville Islandu se dovrši. Događe ga po prvotno izdelanih načrtih."

Častniki, ki so bili pred zborniškim proračunskim odsekom, da priporoča armadni proračun, so malo dvomili, da bo projekt na Neville Islandu dovršen. Toda sedanja izjava vojnega tajnika dokazuje, da se je vlada odločila, da dograđi ogromno topničarno po prvotno izdelanih načrtih.

STAVKA V PRILOG MOONEY- JU.

Seattle, Wash. — Na seji "Seattleškega kovinskega sveta", ki zastopa 35,000 strokovno organiziranih kovinskih delavcev, je sprejet zaključek, da zastavkajo, da postanejo Mooney in tovariši prosti.

Predsednik ostane za nedoločen čas v Franciji.

V AMERIŠKIH POSLANIŠTVIH BO UREJEVAL DOMAČE PO- SLE.

Pred odhodom izda odreso na kong-
res.

Washington, D. C. — V oficijelnih krogih govore, da so gotovi ugovori povzročili, da pojde predsednik v Evropo k mirovni konferenci. Ugovori so baje proti sledečim točkam:

Ustanovitev lige narodov za vzdrževanje mira.

Sporazum za znižanje vojaškega oboroževanja.

Sporazum za svobodno morje v mirnem in vojnem času, ki je podvržen uravnavi po ligi narodov.

Pravično ravnanje z nemiškim ljudstvom.

Pomoč Rusiji.

Demokratski senatorji, ki so zapustili Belo hišo v torek zvečer po razgovoru s predsednikom Wilsonom, so dobili vtis, da ostane predsednik za nedoločen čas v Franciji, najbrž pa toliko časa, da bo večji del dela mirovne konference končan.

Predsednik namerava v svoji odsotnosti od Združenih držav izvrševati vse funkcije kot predsednik. Dokler bo na morju, bo v zvezi z Washingtonom s pomočjo brezličnega hrzojava, kabla in če bo treba tudi ladij, ki bodo prenašale depeše.

Ko bo bival v Franciji, bo iz palače ameriškega poslanstva vodil delo za Ameriko. Tehnično bo na ameriški zemlji. Če bo obiskal London ali katero drugo zaveziško glavno mesto, bo njegov glavni stan v ameriškem poslanstvu.

Departmenti bodo nadaljevali z delom, kakor če bi se predsednik nahajal v Ameriki, zakonodajstvo kongresa ostane suspendirano.

S podpredsednikom Marshallom, kot predsedateljem senata, in kongresnim predsedateljem Clarksom, se bo dosegel sporazum, da ne podpišeta zakonov, dokler se predsednik ne vrne.

Imena ameriških delegatov k mirovni konferenci še niso objavljena in čakarki in političarji še vedno ugibljejo, kdo bo delegat.

Predsednik Wilson je človek z visokimi ideali, kajti prizadeva si doseči pravičen mir, da bo zgodovina lahko pisala o sedanjih vojni, da je bila zadnja na svetu. To so vzroki, da odhaja predsednik k mirovni konferenci, ker upa, da bo mirovna konferenca sprejela tak sporazum, ki odpravlja nadaljne vojne.

Dne 3. decembra, na predvečer pred odhodom k mirovni konferenci, bo izdal predsednik svojo a-dreso na kongres, v kateri prosil, vi zmagodemokracije nad avtokracijo.

Predsednik Wilson bo na mirovni konferenci povedal, da vojna spada v preteklo čase barbarstva. Da se vojne ne ponavljajo in preprečijo, je treba ustanoviti ligo narodov za čuvanje mira. Liga bo oborožena, da se spoprime s tistimi, ki žele vojno. Toda predsednik Wilson je prepričan, da do tega ne pride nikdar, ker se ne bo drznili nihče spoprijeti z ligo, ki ima za sabo vse demokratične narode.

Liga narodov omogoči znižanje oboroženih sil. Liga bi bila gospodar na morju in trgovina bi bila zavarovana v vojnem in mirnem času, dokler liga ne omeji te svobode na morju, da nepokoren narod prišede, da se podvrže sklepom mednarodnega tribunala.

Ministrski pred. Lloyd George in drugi angleški državniiki so naklonjeni ligi narodov. Manj navdušeni zanj so francoski državniiki, ki se boje praktičnih težkoč, če se Nemčija pridruži ligi.

DAVKI OSTATEJE VISOKI ŠE PAR LET PO KON- ČANI VOJNI.

Plačevati bo treba dolgeve in
obresti.

Washington, D. C. — Finančne potrebe vlade bodo skoraj gotovo skozi več let po vojni take, da bo vlada potrebovala za kritje vseh stroškov do \$4,000,000,000 na leto. Eksperti, ki študirajo vladne finance, menijo, da se davek, ki je bil določen v minoletem letu in plačan do junija, ne bo preveč spremenil.

Finančni tajnik McAdoo, ki ima vpogled v stvar, je sam pred nekaj dnevi rekel, da ostane davek visok skozi nekaj let, ker bo treba odplačevati dolgeve. Vlada bo poleg potrebovala še nova posojila, da je kos svoji nalogi. Znanjeni tajnik ni omenil, kako visok bo davek, da zadestuje za kritje vladnih potreb.

Zakladniški uradniki in voditelji v kongresu računajo na okroglo takole:

Navadni vladni troški, ki so se pred vojno sukali okoli \$1,000,000,000, bodo sedaj znašali na leto najmanj \$2,000,000,000 skozi več let po vojni, dve ali tri leta po vojni bodo pa še enkrat tak visoki. Če se sedanje posojilo svobode \$16,000,000,000 poviša na \$25,000,000,000, tedaj bodo samo obresti znašale na leto \$1,000,000,000. Mogoče vlada ustanovi še poseben sklad, s katerim izplača zadolžnice, ko postanejo zrele. V ta sklad bo treba na leto položiti \$3,250,000,000. Če tri postavke znašajo na leto \$4,250,000,000.

Od zavezanih bi prišlo na leto \$500,000,000 dohodkov na obrestih, ki zdaj dolgujejo Združenim državam \$7,000,000,000. Mogoče se ta vsota še poviša. Uzovznina je v minoletem letu prinesla blizo \$450,000,000.

Če se odbijejo ti dohodki, ostane še vedno vsota \$3,500,000,000, ki jo je treba kriti z davki. V minoletem letu je davek prinesel \$3,648,000,000. Od te vsote odpade \$2,775,000,000 na dohodniški davek in nadprofit. Letos se najbrž ta davek podvoji.

Merodajni faktorji, ki so napašili tak proračun, pravijo, da vojna še zdaj ni popolnoma končana, kar se tiče stroškov, in da se ne more ameriškega in zavezniškega dolga zaključiti. Tudi rekonstruktivno delo po vojni je v zvezi s temi troški in zagotel, je nemogoče že zdaj napraviti popoln račun za bodoča leta.

21,000 DELAVCOV POTRE- BUJEJO.

New York, N. Y. — Zvezni posredovalni biro za delo naznanja, da štirideset mirovnihi industrij v New Yorku potrebuje takoj 21,000 delavcev. Kljub temu, da je hojevanje končano in vojni industrij pohajajo naročila, je več dela na ponudbo, kot je delavcev, ki vprašajo zanj.

Vojnihi industrijam je bilo poslanih 500 pisem, v katerih je bilo vprašanje: "Koliko delavcev lahko odpustite?" Na to vprašanje je prišlo sto odgovorov, da "nič", poleg so pa še vprašali podjetniki, da potrebujejo izkušene delavce. Do sedaj še ni nobena vojna industrija odgovorila, da hoče odpustiti delavce.

POTRES V KALIFORNJI.

Los Angeles, Cal. — Tukaj so občutili precej močan potresen sunk. Zvenketale so šipe v oknih in šklenetala je jedlina posoda na polneah.

VREME.

Danes oblačno v Illinoisu, v temperaturi ne bo izpremembe; lahki severozapadni vetrovi. Solnični vzhod ob 6:40 a. m.; solnični zahod ob 4:25 p. m.

Naročajte in širite svoj list "Prosveta."

Milijoni so padli na evropejskih bo- jiščih.

TAKO GOVORI STATISTIKA O ČLOVEŠKIH ŽRTVAH.

Nemcev je padlo poldrugi milijon
in Angležev nad pol mi-
ljona.

London, 20. nov. — Zdej, ko je vojna končana, prihajajo razne države brez prikrievanja s krvavo statistiko človeških žrtv. Ian MacPherson, parlamentarni podtajnik angleškega vojnega ministrstva, je včeraj poročal v nižji zbornici, da znašajo skupno izgube Anglije v 52 mesecih vojne 3,049,991 mož; to število se deli na 142,634 častnikov in 2,907,357 prostakov. Po izgubah se šteto deli: 858,665 mož ubitih in umrlih za ranami, 2,032,122 ranjenih in 359,145 vjetih in pogrešanih.

Tukaj so vštete vse angleške armade na vseh frontah, izvzemši Afrike. Na zapadni fronti (v Franciji in Belgiji) so Angleži izgubili 2,719,652 mož, med katerimi je bilo ubitih in umrlih za ranami 32,769 častnikov in 526,843 prostakov, ranjenih 83,142 častnikov in 1,833,345 prostakov, vjetih in pogrešanih pa 10,846 častnikov in 315,849 prostakov.

Na italijanski fronti znašajo angleške izgube 6738 mož, med katerimi je bilo ubitih in umrlih za ranami 86 častnikov in 841 prostakov, ranjenih 334 častnikov in 4612 prostakov, vjetih in pogrešanih je pa 38 častnikov in 727 prostakov.

V Mezopotamiji so angleške armade izgubile 97,579 mož, med katerimi je bilo ubitih 1340 častnikov in 29,769 prostakov, ranjenih 2429 častnikov in 48,686 prostakov, vjetih in pogrešanih pa 566 častnikov in 14,789 prostakov.

V Egiptu in Palestini so Angleži izgubili 57 mož. Ubitih in umrlih za ranami je 1098 častnikov in 14,794 prostakov, vjetih in pogrešanih je pa 183 častnikov in 3705 prostakov.

Na balkanski fronti znašajo izgube angleške armade 27,318 mož, med temi je ubitih 285 častnikov in 7330 prostakov, ranjenih 218 častnikov in 16,058 prostakov, vjetih in pogrešanih pa 114 častnikov in 2713 prostakov.

Ponestežena dardanelska ekspedicijska je stala Anglijo 119,729 mož. Ubitih je bilo 1785 častnikov in 31,787 prostakov, ranjenih 3010 častnikov in 75,508 prostakov, vjetih je pa 258 častnikov in 7431 prostakov.

Šest milijonov izgub na nemški li- sti.

Kodanj, 20. nov. — Socialistični "Vorwaerts" v Berlinu poroča, da znašajo izgube nemške armade od začetka vojne do 31. oktobra t. l. 6,320,000 mož. Izgube se dele: 1,500,000 mož ubitih, 4,000,000 ranjenih, 490,000 vjetnikov in 260,000 pogrešanih, katerih usoda je neznana.

Blizo dva milijona Francozov mrt- vih.

Paris, 20. nov. — "Echo de Paris" poroča, da je obležalo mrtvih in mrtlo za ranami najmanj 1,800,000 francoskih vojakov tekem vojne. Uradno poročilo še ni obelodanjeno in ostale izgube, ki morajo biti tudi ogromne, še niso znane. Francoska vlada ni tekem vojne nikdar objavila seznama izgub.

Izgube vseh držav, ki so bile v vojni, se računajo okroglo na 25 milijonov mož. Ameriške izgube znašajo okrog 100,000 mož.

Piavokrvneži na Češkem zaprti kot goljufi.

Praga, 20. nov. — Grofka Coudenhove, žena bivšega deželnega predsednika na Češkem, je bila te dni aretirana zaradi poverjenja denarja, ki ga je nabirala pod pretvezo, da gre za Rdeči križ. Z njeno vred sta zaprti grofa Nostitz in Wolkenstein in grofici Westphal in Taaffe.

NEMČIJA JE IZROČILA PRVIH 27 PO- TAPLJAC.

SLABO VREME IN MINE BO ZAKASNELE NEMŠKO BRO- DOVJE.

Pređaja velikih nemških ladij se
izvrši v Edinburgu.

London, 20. nov. — Angleška mornarica je danes sprejela prvih 27 nemških potapljač, ki so priplove po Severnem morju ob zori. Submarinke je počel na dogovorenem mestu admiral Trywhitt s škvadronom bojnih ladij, ki so potem obkolile in odvlele nekdanji kajszerjev "strah in trepet na morju", a zdaj brez moči protangleški luki.

Iz Berlina je prišla sinoči brezična hrzojavka, da so submarinke in večje bojne ladje pripravljene na odhod, toda vsled goste megle in širokega pása mlin bo flota težko priplove na dogovoreno mesto ob določenem času. Potapljače so zapustile pristanišče v Kielu v torek zvečer in na vsaki je le polčica mornarjev. Admiral Trywhitt je vzel nemške submarinke v Harwich.

Pređaja velikih nemških drdnat, križark in razruševalcev se izvrši jutri v Edinburgu. Več kot 100 žurnalistov in cela armada fotografov in kinematografjev je odpotovala v Edinburg, da ne zamudi redkega zgodovinskega dogodka, ko se pođa velika nemška bojna mornarica.

Amerišani prehodili 30 milj.

Z ameriško armado na pohodu v Nemščjo, 20. nov. — Ameriške čete danes marširajo po luksemburški zemlji. Ljudstva jih povsod sprejema z velikim navdušenjem. Lorenčani jih poveličujejo kot svoje osvoboditelje.

Poročevalec, ki potuje s kurirjem vrd nekaj kilometrov pred armado, mora neprenehoma odgovarjati na nešteta vprašanja: "Kje so Američani? Ali so že blizu? Videti jih moramo." Česte so natlačene s francoskimi, italijanskimi in ruskimi vjetniki, ki potujejo proti francoski meji. Zanimanje za ameriške čete je naravnost občudljivo. Nemci so pozabili na vsako sovraštvo in kjer jih srečamo, nas spoštljivo pozdravljajo in nam skušajo ustrediti čim le morejo. V luksemburških in lorenških mestih in vaseh vihrajo ameriške zastave domačega izdelka in v naglici sešite, toda ponosno razobešene. Nemci so že oddali Američanom okrog 50 topov in čez 5000 strojnih pušk.

Ameriške čete so se prehodile dvajset milij dalfave od svoje stare bojne črte.

Angleške armade se bližajo na svojem pohodu trdnjavam ob reki Masi v Belgiji. Antwerp je brez malega nepoškodovan. Bel- gijska vlada se je včeraj preseli- la iz francoskega mesta Havra v Brusel.

Angleži na Galipolju.

Solun, 20. nov. — Angleške čete so se zadnji soboto izkrcle na polotoku Galipoli ob dardanelski ožini. Izkrcanje se je izvršilo na mestu starega bojišča, kjer so se angleške čete prvič izkrcle leta 1915 in kjer se nahaja na tisoče angleških grobov, v pristanišču pa leže razvaline potopljenih ladij. Takrat so šli Angleži na suho pod točo turških krogel, toda zdaj je bilo vse mirno in Turki jim kažejo pot. Angleži so okupirali še večino dardanelskih trdnjav in Turki so jim izročili okrog 200 topov.

Zadnji nemški torped je usmrtil 53 Angležev.

London, 20. nov. — Admiralteta javlja, da je bil zadnji submarinski napad izvršen 10. novembra (en dan pred podpisanim premirjem) na angleško ladjo "Ascot" za pobiranje min. 53 mož je izgubilo življenje in rešil se ni nihče.

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (taven Chicago) in Canada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.15 za tri mesece.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

“PROSVETA”

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

“THE ENLIGHTENMENT”

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

“PROSVETA”

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4638.

Datum v oklepaju n. pr. (Nov. 30-18) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem davkom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

NA DELO VSI!

Influenca je precej omejila agitacijsko delo za “Slovensko republikansko združenje” in s tem tudi delo za ustanovitev svobodne, samostojne in demokratične jugoslovanske države. Zdravstvene oblasti so prepovedale večinoma povsod obdrževanje javnih in društvenih shodov. S temi odredbami je logično bilo ustavljeno večalimantj tudi delo za osvoboditev Jugoslovancev in uresničenje programa “Slovenskega republikanskega združenja.” Influenca je pričela pojemat, zdravstvene in mestne oblasti so pričele odpravljati karantenske odredbe in vračamo se v normalne čase. Pot za delo je zopet prosta in poprijeti se moramo dela, ki smo ga zamudili proti naši volji, da nadomestimo izgubo, ki nam jo je povzročila influenza, kajti če hočemo doseči, kar si je S. R. Z. postavila za svoj cilj, moramo delati.

Mirovna konferenca se bo konstituirala po sedanjih poročilih sredi decembra, z rednimi sejami pa prične po prvem januarju. Čas je torej kratek in izrabiti ga bo treba, da so merodajni faktorji v Združenih državah popolnoma podučeni o naši pravici. Eksekutiva S. R. Z. ne more sama izvršiti vsega tega pojasnjevalnega dela, in če bi ga tudi izvršila, bi mogoče ne povzročilo tistega učinka kot če je to delo tudi podprto od vsega slovenskega ljudstva, ki je organizirano v S. R. Z., ali se pa strinja z njegovim programom. Če eksekutivo S. R. Z. podpira ljudstvo, je to znamenje, da ni to želja peščice ljudi, ki so bili izvoljeni v eksekutivo, kar se pojasnjuje merodajnim faktorjem, ampak je to hrepeneča želja ogromne večine slovenskega ljudstva, ki želi le pravico in nič drugega.

Velika nevarnost zdaj preti od strani italijanskih imperialistov, ki zahtevajo za Italijo popolnoma slovenske in hrvatske kraje. Rečemo od italijanskih imperialistov, ker žive v Italiji tudi možje, ki smatrajo vsako prisvojitve jugoslovanskega ozemlja za krivično in imperialistično. Toda besede teh mož so naletele na gluha ušesa imperialistov in zato je treba, da delamo tudi mi in na pristojnem mestu pojasnimo, da bi se Jugoslovancev, posebno Slovencev in Hrvatov, zgodila največja krivica, če bi mirovna konferenca priznala slovenske in hrvatske pokrajine Italiji, ker pripadajo Jugoslaviji. Da italijanski imperialisti ne dosežejo svojega cilja, je treba delati in pojasnjevati tam, kjer pričakujemo največ pomoči in pravico.

Eksekutiva S. R. Z. bo v tem oziru storila svoje delo. Treba je pa tudi, da to delo izvrše podružnice S. R. Z. in slovenska kulturna, politična, podporna in gospodarska društva, ki se strinjajo s programom S. R. Z.

Eksekutiva S. R. Z. je sklenila, da pošlje peticijo v Washington. Na tej peticiji ne zadostujejo samo imena eksekutive, ampak podpisati jo morajo tisoči Jugoslovancev — Slovencev, Hrvatov in Srbov, sploh vsi Jugoslovanci, ki so jo čitali ali jim je bila prečitana in se strinjajo z njo. Podpisi morajo biti nabrani v kratkem času. Eksekutiva S. R. Z. jih sama ne more nabrati, ker je to tehnično nemogoče, vsled tega apelira na podružnice S. R. Z. in vsa druga slovenska kulturna, podporna, gospodarska in politična društva, da prično nabirati podpise. Če v naselbini ni slovenskega društva, naj se konstituira odbor dveh ali treh rojakov, ki naj gredo od hiše do hiše in poberejo podpise. To delo lahko izvrši tudi vsak posamezen zaveden Slovenec v taki naselbini. Da se dobe podpisi pravilno in ne more nihče očitati, da so se ljude podpisali in niso vedeli zakaj, naj se postopa sledeče:

Izreže naj se peticija, ki je priobčena v današnji izda-

ji in pritisne vrhu pole. Pola naj se razdeli takole v pre-dale:

Name	Address
Tam, kjer je zapisano “name”, pride ime, kjer stoji s črnim na belem “address” pa adresa ali naslov. Taka predala lahko vsakdo sam napravi s svinčnikom ali črnolom. Kadar je pola popisana z imeni, naj se prične pobirati podpise na drugo polo. Pole naj bodo numerirane s številkami. V velikih slovenskih ali jugoslovanskih naselbinah naj se delo razdeli po ulicah ali okrajih in sicer tako, kot se zdi rojakom bolj primerno, da hitro naberejo podpise. Podpisi morajo biti nabrani v najkrajšem času. Pole s podpisi se pošlejo Antonu Trbovcu, tajniku S. R. Z., Box 1, Cicero, Ill.	
Med tem, ko se bodo pobirali podpisi, bo eksekutiva ukrenila in izvršila delo, da izroči peticijo na pristojnem mestu, tako da bo vse delo hkratu izvršeno.	
Čas beži in zamuditi ne smemo minute, ampak na delo moramo takoj vsi, da bo delo imelo uspeh.	
Na mirovno konferenco pojde tudi predsednik Wilson, ki se bo zavzel za 14. pravičnih točk v njegovem mirovnem programu. Mi neomajano zaupamo v predsednika Wilsona, ker je z vsem svojim delom do sedaj dokazal, da je pravičen človek z visokimi ideali. Zato se tudi nanj obračamo in njemu izročamo svojo usodo.	
Čas je prišel, ko Jugoslovanci v stari domovini najbolj potrebujejo našo pomoč. Zato pa delajmo, ne samo eksekutiva S. R. Z., ampak vsi, ki čutimo v sebi poklic, da delamo, da se bo jugoslovansko vprašanje rešilo pravično v smislu predsednikovega programa in izjave državnega tajnika Lansinga, ki jo je prinesel “Official Bulletin” v 347 št. tega leta.	
Na delo vsi, ko je došla ta številka “Prosvete” v vaše roke, ne odlašajte z njim ene minute.	Z

POZIV VSEM SLOVENCEM V AMERIKI.

Jugoslovansko vprašanje je prišlo v stadij realnega reševanja. Pravica naroda, da odloči sam o svoji usodi, slovesno proglašena od predsednika Woodrow Wilsona, ni več zaželen ideal; odkar se je skrušila po svojih lastnih zločinih na pogin obsojena habsburška avtokracija, je Jugoslovancev odprta pot, da se zedinijo in organizirajo svoje narodno življenje po svojem lastnem demokratičnem sklepu.

Toda od druge strani se prikazuje nevarnost, da bi moglo biti jugoslovansko vprašanje ob svojem rojstvu po krivici okrušena in pahnjena v položaj, ki bi ogroževal njeno neodvisnost, svobodo njenega razvoja in povzročil konflikte, ki bi lahko učinkovali kot nov svetoven vulkan.

Od strani Italijanov, živečih v nekdanj avstrijskem Primorju, se je pričela obširna in intenzivna propaganda, podprta z bogatimi sredstvi, ki gre za tem, da bi Italija anektirala jugoslovanske dežele ob Jadranskem morju, podvrgla velik del Jugoslovancev zopet tuji vladi in ustvarila s tem nezadovoljnost, ki se nikdar ne bi polegla, temveč bi neizogibno čakala na priliko, da ob novem krvavem spopadu odstrani krivico.

V tej resni situaciji so Zedinjene države s svojim predsednikom Wilsonom naše največje upanje. Vlada Zedinjenih držav ni nikdar sklepala niti priznavala pogodb, ki nanašajo našem narodu kruto krivico. Načela za sklepanje miru, ki jih je predsednik Wilson objavil vsemu svetu, obsegajo tisto pravice, za katere se bojujemo mi. Neštetokrat je predsednik Wilson naglašal, da se bojuje Amerika za trajen mir. To je, kar želimo tudi mi. In ker želimo trajen mir, želimo pravico, ker je le na njeni podlagi mogoč.

Zategadelj predlaga Slovensko Republičansko Združenje, da se obrnejo Jugoslovanci v Ameriki, svestni si, da izpolnjujejo s tem želje svojih rojakov v domovini, do predsednika Wilsona s prošnjo za zaščito pravice. Prepričani smo, da je to namen predsednika samega. Toda nihče ne more poznati dejanskih razmer v vsakem kottičku sveta, in propaganda primorskih Italijanov gre za tem, da postavi resnični položaj v napačno luč, kar ji je olajšano s tem, da je Avstrija sama ustvarjala fikcije in skušala utajiti existenco jugoslovanskega ljudstva v primorskih deželah.

Rojaki! Predlagamo Vam peticijo, ki naj se pošlje predsedniku Zedinjenih držav, ter Vas prosimo, da nabereite zanjo podpise vseh rojakov po svojih naselbinah, kar jih morete doseči. Prosimo Vas, da opravite to delo čim hitreje je mogoče, kajti že začetkom prihodnjega meseca odpotuje predsednik Wilson v Evropo, da se udeleži mirovnega kongresa.

Vpašanje, za katero gre, se tiče seveda vseh Jugoslovancev. Slovensko Republičansko Združenje bo zato apeliralo tudi na Jugoslovanski Narodni Svet, da se pridruži tej akciji, bodisi da predloži svojem članstvu posebno peticijo, ali pa da nabere podpise in se peticija skupno predloži, kar bi bilo po mnenju eksekutive uspešnejše.

Organizacije, ki slučajno ne bi dobile peticije, naj se zanje nemudoma obrnejo do glavnega tajnika na naslov Anton J. Terbovec, Box 1, Cicero, Illinois.

Eksekutiva Slovenskega Republičanskega Združenja.

PETICIJA.

Predsednik Woodrow Wilson,

Bela hiša,
Washington, D. C.

Gospod!

Med malimi narodi, katerim prinašajo Vaša čista načela, razglašena v mnogih Vaših govorih, možnost svobodnega življenja, so tudi Jugoslovanci, katerim je Vaša krepka beseda v najkriticnejši uri pomagala, da so se rešili habsburškega jarma. Vse, česar so mogli želeli, po čemer so opravičeno hrepeli in za kar so se bojevali, je obseženo v Vaših načelih. Z ostalim svetom so se tudi Jugoslovanci naučili smatrati Vas za neomajnega zagovornika svobode in pravice in zato prihajajo do Vas s prošnjo, da jih tudi nadalje podprete, ko iščejo pravičnosti.

Vaše dosledne akcije so jim omogočile, da si sami izbero svojo bodočo narodno usodo in določijo način svoje politične organizacije. Iz podedovanega čustva in iz hvaležnosti do velike demokracije, kateri se imajo toliko zahvaliti, bodo gotovo krepko stali na braniku demokratičnih načel. Ali nad njihovimi deželami vise še temni oblaki in živ je strah med narodom, da bi utegnulo nepoznanje pravih razmer povzročiti rešitev posameznih vprašanj, ki bi lahko postala usodopolna zanje.

Ob mejah se mešajo narodnosti in v takem položaju se zelo lahko zgodi, da se kažejo očem napačne slike. Nekdanja Avstrija je vedno sistematično zapostavljala Jugoslovance; branila jim je ustanavljanje šol; njih jezik je izključevala iz uradov in sodišč; s krivičnimi volilnimi reži je ustvarjala umetne večine v zakonodajnih in občinskih zastopih. Tako se je zgodilo, da se kažejo mnogi jugoslovanski kraji ljudem, ki ne poznajo razmer zelo natančno, kot neslovanski. To je med narodom porodilo strah, da bi se mu v dobri veri lahko odvzeli kraji, ki so po pravici njegovi in katerih odcepjenje bi ga huje udarilo, kakor poraz na bojišču.

Ne stopamo pred Vas kot tožniki. V tem slavnostnem času, ko je nehalo govoriti orožje, hrepimo po trajnem miru kakor Jugoslovanci v svoji domovini in po prijatelstvu z vsemi narodi. Vemo, da bo zaradi višjih idealov skoraj vsak narod moral pozabiti na marsikaj hudega in grenkega, pa se želimo skrbno varovati vsega, kar bi moglo ovirati sprijaznitve ljudstva in ustanovitev Lige narodov, ki jo tako goreče priporočate.

Jugoslovanci ne dolže nikogar nameravane krivičnosti; vedo pa, da v okolčinah, kakršne so podedovali od koruptne avstrijske monarhije, lahko z gode z mote, katerih efekt je nasproten pravici, vsled tega pa tudi nasproten varnosti miru.

Neomajno se Jugoslovanci zanašajo na Vašo pravico in vedo, da se z Vašim odobrenjem ne more izvršiti nobena krivičnost. Po ničemer drugem pa ne hrepene kot po pravici. Kar Vas prosijo, je to, da posvetite tudi jugoslovanskim zadevam svojo pažnjo v imenu Vaših vzvišenih idealov; če Vam je znan resnični položaj v deželah, ki jih smatrajo Jugoslovanci za svoje, tedaj imajo absolutno prepričanje, da ima pravica svojega najboljšega zagovornika v Vaši osebi.

Vemo, da so pred Vami usodopolna vprašanja brez števila. Vemo, da je Vaš čas dragocen, kakor še nikdar ni bil. Toda ves svet upira v teh dneh svoje oči v Washington, D. C., in gotovo ne boste zamerili Jugoslovancem prošnje, da se spomnite tudi nanje v uri, ko se ustvarja nov, boljši svet z Vašim odličnim sodelovanjem. Že je Vaše ime postalo internacionalno. Tudi med Jugoslovanci je popularno, da je ob vsaki radostni priliki na vseh ustih. In globoko v njih srcih je vkoreninjeno trdno prepričanje, da je Woodrow Wilson sinonim za Pravičnost.

Zato verujemo, da se ne boste čutili nadlegovanega s našo prošnjo, prihajajočo iz duše naroda, ki je pretrpe vse ponižanje in vsa bremena sužnosti in gleda sedaj zarjo Svobode.

Sprejmite, gospod predsednik, izraz najiskrenejše vdanosti od sinov naroda, ki nikdar ne pozabi, koliko Vam dolguje.

Tajnike krajevskih organizacij, kakor sploh vse agilne člane S. R. Z. opozarjam, naj se nemudoma lotijo dela in naberejo kar največ podpisov za peticijo. Vse podrobnosti, kako se naj to delo vrši, so navedene v gorjem članku. Časi so resni. Članstvo S. R. Z. naj stori svoje, izvrševalni odbor pa je in bo storil od svoje strani, kar je mogoče v danih razmerah.

Anton J. Terbovec, tajnik S. R. Z.

SEJA IZVRŠEVALNEGA ODBORA S. R. Z. 19. NOV. 1918.

Začetek seje ob osmi uri zvečer. Predseduje br. Kristan. Tajnik poroča o finančnem stanju organizacije in o poročilih tajnikov mnogih krajevskih organizacij, da je delo radi boleznih influence zelo zaostalo. Poroča nadalje, da je vse gradivo za Slovenian Review v tiskarni in da revija izide še ta teden. Za pozicijo korespondenta v uradu S. R. Z. se ni še nihče oglašil in mnogo dela se ne more opraviti, ker ni moči. Sam je pri S. N. P. J. tako zaposlen, da mu skoro nobenega prostega časa ne preostaja, ker je influenza tudi pri tej organizaciji precej razsajala. Mi vsi delamo zastoj pri S. R. Z., pomoči pa niti za dobro plačo ne moremo dobiti. Poroča, kaj pišejo člani od zunanaj, posebno z ozirom na zavezniške okupacije jugoslovanskih krajev.

Sledijo poročila drugih odbornikov. Brat Godina poroča, da je bil v Sheboyganu, Wis., kjer je več članov S. R. Z. bilo denunciranih za neloyalne. Kompanije spravljajo v zvezo našo organizacijo in strokovno unijo; na razpravi so bili navzoči tudi zastopniki delavskega departamenta zvezne vlade. Nastopil je kot pričča in razjasnil celo stvar.

Brat Kristan poroča, da je bil v Detroit, Mich., na shodu sklicanem od Hrvatskega Saveza, kateri je sprejel program S.

R. Z. Skupina nabujkanih kraljevašev je hotela delati nemir; v splošno se je šod dobro obnesel.

Na razpravo pride sestanek z dr. Leontičem in nekaterimi drugimi zastopniki Nar. Vijeća, na katerem so bili navzoči, razen enega, vsi tukajšnji člani izvrševalnega odbora S. R. Z. o. d. j. c.

Razpravlja se o neopravičenem ali pretiranem strahu Slovencev, da Italijani anektirajo kraje na slovenskem jugu, ki jih je zasedla zavezniška armada, katere tvorijo po večini Italijani.

Protiboljševiška revolucija v Ukrajini. Kodanj, 20. nov. — Iz Kijeva čez Haparando in Stockholm poročajo, da so protiboljševiške čete pod generalom Denikinom strmoglavile ukrajinsko vladno.

Razno iz inozemstva.

Protiboljševiška revolucija v Ukrajini. Kodanj, 20. nov. — Iz Kijeva čez Haparando in Stockholm poročajo, da so protiboljševiške čete pod generalom Denikinom strmoglavile ukrajinsko vladno.

Hohenzollern mora priti v roke rebelov. Curih, 20. nov. — Nemška vlada bo objavila Viljemov dekret abdikacije, da odvrne neopravičen sum v zavezniških državah.

Francoski listi napadajo Holandsko. Pariz, 20. nov. — Clemenceauov "L'Homme Libre" napada Holandsko zaradi vesti da so neki nizozemski avijatikali pogostili bivšega kaiserja.

Nizozemski polk se je upril. London, 20. nov. — Iz Haaga poročajo, da se je zadnji teden tamkaj upril vojaški polk in podpril zahtevo socialistov, da mora kraljica Viljemina abdicirati.

Francoski pravijo, da Nemčija lahko plača. Pariz, 20. nov. — Pariški listi ostro napadajo simpatične prošnje nove nemške vlade za živila in olajšavo pogojev.

Italijani poklicani na Dunaj? Rim, 20. nov. — Tukaj poročajo, da je provizorična vlada na Dunaju brzojavno naprosila italijansko vladno, da naj pošlje vojaške čete na Dunaj, ker so tam izbruhnili veliki izgredi.

na Brantings, vodjo švedskih socialistov, da naj v imenu neutralnega proletariata izposluje pri zaveznikih olajšavo pogojev premirja.

Oseka namerava anektirati kos Bavarske. Amsterdam, 20. nov. — Po vestih iz Berlina je Češkoslovaški Narodni Svet v Pragi obvestil Nemčijo, da namerava anektirati saksonske in bavarske ozealjce, ki je naseljeno s Čehi.

Boljševiki in Američani v bitki. Arhangel'sk, sredi, 13. nov. — Sovjetske čete so ponovile napade na ameriško-angliške pozicije v Tulgasu ob reki Dvini.

Washington, 20. nov. — Vojni tajnik Baker je izjavil večeraj, da je položaj v severni Rusiji in Sibiriji nesporenjen z militarističnega stališča.

Intervencija v Rusiji je ponesrečena afera. (William Hard, poročevalec žičniške "Daily News", poroča iz Washingtona sledeče):

Washington, 18. nov. — Mnoga znamenja iz Evrope kažejo, da bodo morali zavezniški zavzeti popolnoma novo politiko napram sovjetski Rusiji. Boljševiki zdaj lahko rečejo, da so zavezniški s svojo intervencijo povzročili lakoto v Rusiji.

Winston-Salem, N. C. — Vojaške čete so napravile mir po izgredih, ki so trajali vsa noč in pri katerih so štiri osebe izgubile življenje.

BIVŠI OKRAJNI PISAR IN POLITIČAR OBSOJEN RADI BILGAMIJE. New York, N. Y. — Alexander Duhan, bivši okrajni pisar okraj Queens in političar, je bil obsojen od enega leta do treh let v Sing Sing radi bigamije.

DAVIS FORMALNO IMENO VAN POSLANIKOM VELIKE BRITANJE. Washington, D. C. — Predsednik Wilson je formalno imenoval John W. Davisa poslanikom v Veliki Britaniji.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson je formalno imenoval John W. Davisa poslanikom v Veliki Britaniji, Alexander C. King iz Atlante, Ga., pa pride na Davisevo mesto kot vrhovni sollicitator.

ROPARSKI UMOR NA CESTI. Chicago, Ill. — Na vogalu Triunajste ceste in Loomisove ulice so štirje banditi, ki so se pripeljali z avtomobilom, ustavili krojača Simon J. Levija in mu ukazali, naj dvigne roke kviksko.

Ameriške vesti.

PLINSKI TRUST IN NJEGOVE MANIPULACIJE. Chicago, Ill. — Plinski trust se poslužuje vsakovrstnih zvijač, da toliko več iztisne iz konzumentov.

Chicago, Ill. — Plinski trust se poslužuje vsakovrstnih zvijač, da toliko več iztisne iz konzumentov. Konzumentje se pritožujejo, da je plinska družba dajala nazaj račune, da je lahko dražje zaračunila plin, daširavno je osemnajstcentna podražitev stopila v veljavo šele 10. septembra.

Clark postane vodja demokratov. Washington, D. — Kitehin, vodja demokratične večine, naznanja, da postane Champ Clark vodja demokratov v bodočem kongresu.

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 9. aprila 1904. GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. UPRAVNI ODBOR: Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.

Nova moč, novo zdravje, nova čista kri, za tri cente. Juvito Laboratory. South Hill Branch 6, Pittsburgh, Pa.

Juvito. Naslov: JUVITO LABORATORY. South Hill Branch 6, Pittsburgh, Pa.

NAPREDEK. "Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjajš z njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti.

Krojača. na Ely in okolici se priporočava za krojaško delo nove obleke, zimske sukne, čistenje, krpanje, likanje, barvanje, moške, ženske in otroške obleke.

Ameriško Slovenska PRATIKA za leto 1919. Pratika Publishing Co., 45 Vesey St., NEW YORK, N. Y.

Dr. Koler slovenski zdravnik. 636 Penn. Ave., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler. Zdravim se več kot 50 let bolne moške in ženske. Odravil sem se na tisoče in tisoče oseb in morem tudi vas.

Doktor B. F. Mullin "specialist". 411 Fourth Ave., Pittsburgh, Pa. Jaz sem najstarejši zdravnik-specialist za Slovence v Pittsburghu.

